

Vragenboekje

Voor dit examen zijn maximaal 76 punten te behalen; het examen bestaat uit 26 vragen en een vertaalopdracht. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (tekstelementen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één tekstelement wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één tekstelement, dan wordt alleen het eerste tekstelement in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Mentos en Telemachus

- 2p 1 Citeer het Griekse tekstelement uit de regels 279-286 waarmee Odysseus' situatie wordt beschreven.

In een passage die voorafgaat aan Tekst 1 zegt Mentos tot Telemachus:

“Want nog niet is op aarde de fiere Odysseus gestorven,
maar hij leeft en ergens midden in zee, op een eiland,
wordt hij gevangen gehouden, waar een meedogenloos manvolk,
wilden, hem in zijn macht houdt en niet wil laten vertrekken.”

(*Od. 1, 196-199*)

Vergelijk bovenstaand citaat met de woorden die Mentos tot Telemachus spreekt in de regels 279-292.

- 3p 2 a. Leg uit in welk opzicht de regels 279-292 in tegenspraak zijn met het citaat. Ga bij je antwoord in op zowel het citaat als de regels 279-292.

Mentos stelt in bovenstaand citaat de situatie waarin Odysseus op dat moment verkeert, anders voor dan die in werkelijkheid is.

b. Leg dit uit. Baseer je antwoord op je kennis van de teksten die je voor dit examen hebt gelezen.

Regel 300 οἶ

- 1p 3 Dit woord verwijst naar:
A Aegisthus
B Agamemnon
C Odysseus
D Orestes

Regel 301 μάλα γάρ σ' ὀρόω καλόν τε μέγαν τε

- 1p 4 Citeer het Griekse tekstelement uit het voorafgaande (vanaf regel 289) dat inhoudelijk overeenkomt met μέγαν.

Regel 302 ἵνα τίς σε καὶ ὀπιγόνων εἰδὲ εἴπη

- 1p 5 Citeer het Griekse woord uit het voorafgaande (vanaf regel 289) waarmee Mentos speculeert op dezelfde motivatie.

Regel 304 οἷ ποῦ με μάλ' ἀσχαλόωσι μένοντες

- 1p 6 Citeer het Griekse tekstelement uit het vervolg waarmee Telemachus op deze uitspraak van Mentos doelt.

Regel 306 Τὴν en regel 307 φρονέων

- 2p 7 Verklaar het verschil in geslacht. Ga bij je antwoord in op beide vormen.

Regel 311-313

Een gastgeschenk weigeren is onfatsoenlijk.

- 1p 8 Leg uit hoe Mentos dit probleem oplost.

Tekst 2 Odysseus en de boog

Regel 313 ξείνους

Door het gebruik van het meervoud formuleert Penelope haar kritiek in het algemeen.

- 2p 9 Op welke andere wijze benadrukt zij in de regels 312-313 de algemeenheid ervan? Beantwoord de vraag in het Nederlands en ondersteun je antwoord door het desbetreffende Griekse tekstelement te citeren.

- 2p 10 Leg uit dat er in regel 317 sprake is van dramatische ironie.

- Regel 327 ἄλλος τις πτωχὸς ἀνὴρ
- 1p **11** Beschrijf in eigen woorden hoe Penelope in de regels 331-342 inhoudelijk op deze woorden reageert.
- Regel 323-329
- 3p **12** a. Welk argument geeft Eurymachus om de vreemdeling niet deel te laten nemen aan de wedstrijd? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
b. Beschrijf in eigen woorden de reactie van Penelope op dit argument.
- Regel 350-352 (t/m ἐποίχεσθαι)
- Deze woorden uit de mond van Telemachus klinken nogal hard. Door deze woorden wordt duidelijk dat Telemachus volwassen is geworden.
Er is echter gezien het verdere verloop van het verhaal een andere belangrijke reden waarom Homerus Telemachus deze woorden laat spreken.
- 1p **13** Wat is de andere reden? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
- Regel 353 τοῦ
- 1p **14** Dit woord verwijst naar:
A de boog
B het weefgetouw
C Odysseus
D Telemachus
- Regel 344-353
- 1p **15** Citeer het Griekse tekstelement uit het vervolg dat duidelijk maakt dat deze woorden voor Penelope ongebruikelijk klinken.
- **Tekst 3 Odysseus en Penelope herenigd**
- Regel 206 σήματ'
- 2p **16** a. Beschrijf deze σήματα in eigen woorden. Beantwoord de vraag op grond van je kennis van de teksten die je voor dit examen hebt gelezen. Gebruik bij voorkeur niet meer dan 30 woorden.
b. Leg uit waarom Penelope deze σήματα als ἔμπεδα beschouwt. Baseer je antwoord op het vervolg t/m regel 230.
- Regel 206 ἀναγνώση
- Sommige uitgevers van de tekst hebben deze vorm in ἀναγνώσης veranderd.
- 2p **17** Leg uit op grond van welk argument ze deze verandering hebben aangebracht.
- Regel 215 Αἰεὶ
- 1p **18** Citeer het Griekse tekstelement uit het vervolg (t/m 230) dat hiermee een tegenstelling vormt.
- Regel 222 ἔργον ἀεικές
- 1p **19** Beschrijf in eigen woorden wat hiermee bedoeld wordt.
- Regel 224 πένθος
- 1p **20** Beschrijf in eigen woorden wat dit concreet betekende.
- Regel 209-230
- 1p **21** Leg op basis van deze regels uit waarom Penelope Helena niet verantwoordelijk acht voor haar daad.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Zowel in regel 227 als in regel 234 wordt het woordje $\tau\epsilon$ gebruikt.

- 2p **22** a. Beschrijf de gebruikswijze van $\tau\epsilon$ in regel 227.
b. Beschrijf de gebruikswijze van $\tau\epsilon$ in regel 234.

Regel 233-238

- 2p **23** a. Citeer uit de vergelijking het Griekse tekstelement dat vergelijkbaar is met $\tau\eta$ (regel 239).

Door deze vergelijking te gebruiken stelt de verteller de situatie van Penelope op één lijn met die van Odysseus.

- b. Leg dit uit.

Tekst 4 en tekst 3

Tekst 4, regel 2-3 Haar ogen schoten vol tranen

- 1p **24** Citeer het Griekse tekstelement uit Tekst 3, regel 205-208 dat hiermee inhoudelijk overeenkomt.

Tekst 4, regel 3-4 Het waren de goden, zij waren het die ons het verdriet zonden en het samenzijn niet gunden

In Tekst 3, regel 205-214 komt een dergelijke uitspraak ook voor.

- 1p **25** Geef door het noteren van de regelnummers de desbetreffende uitspraak aan.

Tekst 4

Regel 5 menig ander iets dat niet alleen maar verdriet was, schurk

- 1p **26** Waarop is dit een zinspeling? Baseer je antwoord op je kennis van de teksten die je voor dit examen hebt gelezen.

Tekst 5

Bestudeer Tekst 5 met de inleiding en de aantekeningen.

- 38p Vertaal de regels 810 t/m 825.

Einde
